

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

MAGYAR ÉS VEND NYELVŰ VEGYES TARTALMU HETILAP.

A „Muraszombati gazdasági fiók-egylet“ s a „Muraszombati dal- és zene-egylet“ hivatalos közlönye.

— HEGYELENIK MINDEN VANÁRNAP. —

Előfizetési ár: Egész évre 3 frt. Félévre 1 frt 50 kr. Negyedévre 75 kr. Egyes szám ára 10 kr.	Felolós szerkesztő: OLAJOS SÁNDOR.	Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztésig közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Előfizetési pénzek és reklamatiók a kiadóhivatalhoz (Grünbaum Márk) intézendők.	Kiadó-laptulajdonos: GRÜNBAUM MÁRK.	Hirdetési díj: 1 hasábon petitsor egyszeri hirdetésnél 10 kr többszöri hirdetésnél soronként 6 kr. Bélyegdíj 30 kr. Nyílt-tér petitsora 25 kr.

A gyermekek iskoláztatása nálunk.

Az általános tankötelezettség keresztülvitelét, no meg az évi törvényes szorgalom idő betartását illetőleg széles Magyarországon minden vidéknek meg vannak ugyan saját nyomorúságai, de ezen speciális mizeriákat — azt hiszem — kevés helyen találjuk fel oly nagy mértékben, mint éppen a mi vidékünkön.

Az 1868. népoktatási törvény 1. §-a elrendeli, hogy minden gyermek 6 éves korától 12 éves koráig, vagyis hat estendőn keresztül, leszámítva a törvényes szünidőket, mindennap eljárjon az iskolába, ott a gazdagnak, szegénynek egyformán szükséges alapismereteket magáévé tegye; és ha majd egyszer lerázza magáról az iskola porát, megállhasson a saját lábán és váljék hasznos polgárává a hazának.

Ez azonban, sajnos, még hosszú ideig csak jámbor éhajtás fog maradni; legalább minálunk — igen.

Ismerk olyan iskolákat, a hol egy tanévben számos gyermeknek van a mulasztási napló nyomán 300 és még több félnapos mulasztása; ugyan hány napot töltött az ilyen gyermek egy év alatt az iskolában? Tegyük csak egy kis számítást!

Vegyük a leghosszabb ideig tartó szorgalom időt, a 10 hónapot. Ennyi ideig tartó tanév — leszámítva belőle a karácsonyi, husvétii, általában a nagyobb ünnepek alkalmával engedélyezett, továbbá a rendes heti szünidőt, kétez körülbelül 400 félnapot Most még ha ebből leszámítjuk az előre nem látható, de már nálunk szokásos járványos betegségek okozta legkevesebb 30 félnapot, marad összevissza 370 félnap; ezen összeg azonban még redukálódik a legtöbb iskolánál, amennyiben ezeknél a szorgalom idő részint 9 hónap, — részint csak 8 hónapig tart. Az a gyermek tehát, a ki egy tanévben át 300 félnapot mulaszt — pedig ilyen sok van — azon tanévben legfőleg egy hónapot töltött az iskolában... Ezen gyermekeknek tehát a hat évi mindennapos tankötelezettsége alig tesz ki többet fél esztendőnél és aztán, mikor az ilyen gyermekek nagyon természetesen nem tudnak annyit, mint azok, a kik rendszeren eljárnak az iskolába, mi történik?

Talán a szülők, belátva az iskolában töltött idő rövidségét, igyekezni fognak azt tehetségük szerint meghosszabbítani? Korántsem. Sokkal kényelmesebbnek találják uton-uffelen szidni a tanított, sőt minden alkalommal, de különösen mikor töltik keservesen megszigort járandóságait összekeloidulni kénytelen, elhalmozzák szemrehányásokkal, hogy a tanító az oka, a miért kedves magzataik sem lesznek okosabb emberek az epaiknál.

A törvényes szorgalom időt tudtommal minden iskola betartja ugyan, csak hogy milyen nyomorúságos szorgalom idő ez!

Nem tévedek nagyot, ha azt mondom, hogy igen sok iskolában a gyermekek beiratása a tanítás kezdetétől annak bevégeztéig, tehát az egész szorgalom időn át folyton tart; ehhez járul, hogy a már beirtak is csak oly szorgalmasan látogatják az iskolát, hogy az a túrelmes mulasztási napló csak úgy görnyed azoktól a temérdek elmulasztott félnapot jelző vonásoktól. LÁNG IGNÁCZ.

(Vége köv.)

Hány szántást adjunk a földnek?

Mintán azon meggyőződésben vagyunk, hogy e kérdés egyike a legfontosabb földművelési kérdéseknek, igen hűtlen látjuk azaz kissé behatódobban foglalkozni annál is inkább, mivel, ha őszinték akarunk lenni, be kell vallanunk, hogy biz e téren a gazdák között még ma is igen sok téves nézet uralkodik, melyeknek tisztázása igen kivánatos s éppen a földnek helyes művelése az, ami ellen nálunk még ma is legtöbbben vétének.

Meg fogjuk kísértetni: minél több világot deríteni a tárgyra. A lehető legkétségtelenül néztek egyike az, mondja igen helyesen egy hírneves gazda, hogy a földnek akkor kedvezünk legjobban, ha azt egyik vetéstől a másikig minél többet megszántjuk, mivel éppen ellenkezőleg szabályul azt állítjuk fel, hogy kevés szántással, ha azt a maga idejében, sőt egyetlen egy szántással is, mely kedvező viszonyok között is jól történik, többet érhetünk el, mint több szántással, mely egy vagy más tekintetben valami kivanni valót hagy hátra. De más oldalról meg, mintán a gazdának mindenképp felett arra kell törekedni, hogy minden növény utat úgy készítse el a földet, hogy aztán rendszer viszonyok között legalább kielégítő termést várhasson, nem szabad szem elől tévesztetni azt sem, hogy ha a földnek ily kedvező állapotba való

Decze soulanye pri nasz.

Ka sze popreik vesenyá duznoszti, pa v-eczjom leti solszkoga pohajanya dosztaja, vu nasoj vognszkoj domovini vszaka kroglina má szvoje grásne nevoue, — ali dónok sze záto taksi neréd — tak miszlija — malo gde nájde vu tak velkom racsúni, kak rávno eti v-nasoj kroglini.

1868. leta národa vesenyá törvény v-1. §-i ton odrédnje, ka naj vszako deite od 6 do 12 leta, to je 6 leit szploj (doli racsunavsi z-törvényem odpúscene szlobodne dni), vszaki dén vu soulo prihája, i tam bogáteti i szirmáki gilih potrejbne znanoszti sze navesi; i esi je ton szpuao, teda sze náveso túdi, kak terbej szamosztašno zsvéti, ka naj hasznoviti pógar posztáne domovini.

Ali tak szpázino, ka to li szamo pobozsno zdihávanye osztá-nnje dugo vreimena, i poszebno nájbole pri nasz.

Poznam takse solé, gde v-ednom leti vnuo decze po 300 pou dnéov, i vces túdi zamúdnjena má v-solszki protokol szpiszani. Kelko dní pa szpuni takse deite v-souli vu ezelom leti?

Racsunajno szamo malo!

Csi bi nápdlo vesenyá leto ezelijh 10 meiszeceov trpelo, z-steroga sze doli racsunajo ti dugsi bozsicsni, vúzmenzski dopúsceni szlobodni dní, i vszaki tjeđen peosvayna dén, to vesini po 400 pou dnéov. Zdáj pa sze esze z-toga naj doli racsunajo betegi, i naprei nej znáni drági zroki 30 pou dnéov, osztáne nájvecs 370 pou dnéov. Ali tá suma sze pa esese na nizse pomenka, vu nájvecsij soláj, ár v-tisztij vesenyá vreime li szamo 9, i nájvecskrát li szamo 8 meiszeceov trpi. Ono dejte, stero je v-ednom vesenyá leti 300 pou dnéov zamúdiło, — pa taksi doszta je — je v-tisztom solszkom leti li szamo, i ton nájvecs esi eden meiszece szpunilo v-souli. Vu seszti letaj — pouleg tákgega réda — je deite li sze vkúp szamo 6 meiszeceov, velimo pou leta — hodilo v-soulo. I esi potom taksa deca sze nenavszij telko kak ova, stera szo bole rédo v-soulo hodila, ka sze zgdó? — Znam prevídijo sztarisje, ka je deite malo vreimena szpunilo v-souli i záto zaoztało, i potom znam pohajanye soule podgásajo?

Oh nej! Veaj je nyim doszta bole préczimbo po kresmáj i gde sté na poui pszávati vucsitela, i esce pri vszakoj priliki, ali poszebno gda od nyih brikto zasztizsni szvoj dohotek vkúp koudivati je prisziljeni, nezadolejo v-oncsi metaji, ka je skolnik zrok, ka nyihove láblene mladike prej túdi nado esedneisi lúdje kak szo szami ocsenje.

Tak znám, ka vesenyá vreime, od törvénya odrédjeno, vszaka soula drsi, liki kaksa vesenyá vreimena gedruozt — marlivozt — je o?!. Nevkánim sze trno, csi bom to vadlívao, ka vu doszta soláj decze notri szpisávanye i tak zacsetno v-soulo prihájye je prevecs nerédno, ár nisteri pridejo v-jeszén, drági v-zimá, i pá k-ozoj na szprotoletje, nisteri pa ezelo na konczi solszkoga leta. Pouleg toga pa ti notri szpiszani tak nerédno hodijo, ka ta poterplivna solszka kniga vsze jecsi od zamúdnjena znaménov. LÁNG IGNÁCZ.

(Kon. pride.)

Kelko orádvi moremo zemli dati?

Tak miszlimo, ka je eto za polszke vértie edno nájglasznojveise pitanye, záto bode jáko hasznovito malo obilneise sze zsnym barati, tém bole, ár esi isztinszki sesémo bíti. moremo szami vadlívati, ka szo na eto delo gdedoes vértioje esese dnasz dnó jáko rázloosnoga mislejnija, záto sze na eto delo gdedoes moremo razmiti, esi sesémo, ka nemo zobzstom zemlou delati ino proti esednomi vértivanyi gresilji.

Nakanimo tak eto glasznovito vérszta delo kak naj bole polszkim vértom preszvejítiti. Eden naj blodneise mislejnija — právi eden glasznoviten vért — je tiszto, esi mi miszlimo, ka oráfoj zemli te náj bole nagodimo, esi nyuo od edne szévdájo do drúge, kak naj veeskrát proferimo, ár proti etomi deli kak vszakodécsnye szpanetivanyi nász vesí tou lejko szvedoosimo. Ka nej goszto orájye nego dobro ino vu pripravnom vreiméni esiv-neajeno oráni zemli líbi; na telko ka edna oraja, esi je dobro ino vu pripravnom vreiméni oprávléna, nám vees zdája prisnézš, kak dvoja ali troja oraja esi je nej dobro pa vu nepripravnom vreiméni oprávléna. Negro da je véra duznoszot pod vszako szljak tak szpraviti nyivo, naj sze kak náj vees má zsnýe dohotka trostati, záto i ton pred ocsni more drszati, ka esi z-ednov orávoj etak zemlé nemre szpraviti, te sze nyemi nezsnij vnoszati nyuo dvakrát, ja esese trikrát pod szévdaje zorati, pa esce te szamo tákše szlje

helyezésére egy szántás nem elegendő, nem kell sajnálni egy második szántást sem és ha ezélt még ezzel sem érünk, az elvetni szándékolt növény helyett inkább egy másik, e tekintetben kevesebb igényű növényt kell választanunk, mintsem hogy egy — a talaj elkészléstől illotóleg — magassabb igényű növényt kellőleg elő nem készítet talajha vessünk.

Es így a talaj azon minőségű állapotának megítélésére van mindenkélt szükségünk, melyben az a vetésre, a növénytermesztésre legkedvezőbb, vagyis ennek tényezőivel és ismertető jeleivel kell megismerkednünk, ha a felvetett kérdés megoldásánál helyesen akarunk eljárni, mivel afőlött, hogy hány szántást adjunk a földnek, legelőtbet az hatszáz, hogy mily állapotban van a föld vagy mily állapotban maradt az vízszáz az előzetes év után.

Ha egy földet, mely még elegendő trágya erőben van, vagy még elegendő televény tartalmában, az aratás után azonnal leszántunk s elfogásolunk és egy bizonyos idő elteltével, még pedig kedvező nedvességi állapotban, teljes mélységre megszántunk, az a legközelebbi hetek alatt növeztés változást szenved, feltéve, hogy jó porhanyón szántótt, hogy barizdában maradt s hogy esőzés folytán kerget nem kapott. Az így felporhanyított talajban ugyanis a levegőnek szabad behatása folytán többenmü vegyi és természetstani változások mennek végre. Nevezetes, amint tudjuk, a levegő két légnemből: éleny és légenyből van összetéve.

A légeny tisztán, amint a levegőben előjön, a talajra semmi értékkel sem bír, ellenben az éleny a talajban található különféle ásványi és szerves anyagokkal egyesül, vagyis azokra elválasztólóg s korhasztólóg hat. Tehát már a levegő élenyének minél szabadabb behatásánál fogva is igen előnyös, ha a talaj minél mélyebben megporhanyítottatik s ily állapotban minél hosszabb ideig fenntartatik. A levegőben azonban még rendszeren széneny — azon légeny, mely minden égésnél, rothadásnál és légzésnél előáll — s ammóniak — szintén a rothadásnak egy terméke — is találhatik, mely anyagok a talajba jutva, annak likacsában megstrittetnek. A szénasv és ammóniakon kívül, hogy mint legfontosabb növénytápanyagok szerepelnek, egyszerű meggyőlyamatok megindítására is szolgálnak, melyek által a talajban található ásványi és szerves alkatrészek feloldatnak s ezzel a növények által felvehetőkké válnak. A levegővel az éleny, széneny és ammóniakon kívül még vizpara is jut a talajba, mely itt lehülve, cseppfoly alakban leteróttá válik. Ezen utóbbi folyamat igen nagy fontosságú bír, mivel az szolgáltató a talajnak száraz időjárásnál a szükséges nedvességet, s mind e mellett a gazdák részéről még ma is igen kevés figyelemben részesült és kevésé lett felhasználva, értékesítve.

A levegő, még ha oly száraznak látszik is, mindig tartalmaz többkevesebb vizpárt, s minél melegebb, annál több vizpárt képes felvenni; azonban minden melegségi foknál van a levegő pára felvételének bizonyos határa, miért is ha a levegő lehül, pára tartalmának egy részét kénytelen elbocsátani, mikor is az a legközelebbi testekre cseppfoly alakban leterótt. S miként egy fűtött szoba levegőjének vizpára-tartalma kívülről lehtëzőtt ablaküvegre leteróttik, épen úgy veródik az je a talajban is, habár meleg napokon a talaj felszínre a vele érintkező levegővel hasonló melegségi fokkal bír is, de néhány hüvelykével alább az már alantabbi hőmérsékell, hogy mily nagy szerepe van a talaj mélyebb rétegei felporhanyításának, a talajban létrejöve s annak megkésztés feltételéül különféle erjedési folyamataknak, melyek működésének eredményeként tapasztaljuk, hogy 1-ször a talaj színe sötétebbre, barnábbra változott; 2-szor a kisebb göröngyök porhanyóvá válnak s szétesnek; 3-szor az ily talajban járv, lábunk abba bemélyed ugyan, de a talaj előbbi rétegenek zártasága köv-tekzetben lábunk abba mélyebben bele nem süllyed, sőt az lábunk alatt bizonyos ruganyossággal bír; 4-szer az ily talaj marokba szorítva, miután kellő nedvességi fokkal bír, leglyabb tapintatu; 5-ször a talaj terméletegje felduzzadnak, mintegy megkésztés látszik; 6-szor mindezek folytán az ily talajban kevesebb erőfeszítéssel szebb és jobb munka esik s 7-szer mivel a talajban a magyák csirázására kedvező feltételek ily állapotban találhatók fel legmagyobb mérvben, amint ez a talajban előáll, az a benne csirázásba induló grommagyvak késeltől kizöldül. A talajnak ez állapotát bizonyos hasonlatosság folytán a kenyérszta megkésztésével, szintén megkésztésnek nevezzük.

Miűdn az elsorolt jelek valamely talajjal a helyes, oksterű mivélés folytán beállanak, bizton felvehetjük, hogy az, ugy porhanyóságt s nedvességi fokát, mint növénytáp anyagban való gazdagságot illetőleg is, annyira kedvező állapotba jutott, hogy a siker biztos reményében beleje vehetjük a beleje szánt magot, mert az abban gyorsan ki fog kelni s a kikelt növények elegendő tápanyagot találnak, miért is azok vidor tenyészésére számíthatnak.

A talajnak egyszeri jó megkésztése, ha azt hibás szántással újra el nem rontjuk, több éven át meglátszik. (Vége kív.)

MARTYÁNCZI.

Márceziusi dolgok.

Nines nehezebb, mint márcziusra tanácsokat adni. Mert egyik esztendőben márcziusban már egészen tavaszi világot élünk, másik esztendőben pedig, mint példának okáért az idén, még hó és jég borít mindent, s kalendárium nélkül azt hűné az ember, hogy épen középben vagyunk a télnek.

Már most eltelt a márcziusnak egy része, de még most sem lehet tudni, hogy mit végzethet el a gazda ebben a hónapban. Ha az időjárásban gyors változás nem történik, a tavaszi munka és a vegetáció az idén rendkívül későn fog megkezdődni.

Mint minden dolagnak, van ennek is jó oldala. Esztelges mulasztásokat még helyre lehet hozni. Új eszközöket a tavaszi munkára beszerezni még mindig nincs késő. Új magyukat ha csak most rendelünk is meg, még ideje koran megérkeznek azok. Az a gazda, ki nem tesz minden esztendőben kísérleteket új magyakkal, az valóitánabb állítást nem tehet, mintha azt mondja, hogy ő haladó gazda.

Nem szükséges, sőt nem is ajánlható, hogy az ily kísérletekkel nagy költségekbe verje magát a gazda. De meglehet az azokat alig számbavehető költséggel is csinálni. Csak nagyon kevés magyakat hozassunk legelőszőr. Ha bevalik, lehet többet hozatni, sőt mit magyuk is termelhetünk magyunknak a kevésből sok magyvat.

A tavaszi munkával soha sem szabad késlekedni. Ez általán elfogadott gazdálkodási szabály, melyet az idén különösen figyelemben kell tartani, mert az időjárás már ugysis késlelteti a munkát, s így különös okunk van sietni vele, mihelyt lehet.

vu nyiro szpravit, z-steroga sze pa ovslovesnem racsnii grűsne zsűtve lekho trostamo, zemlę pa sz-taksim szlijom neszmimo mantrati pa presziljavati, pod stero je ona nej popnuma szpravljena.

Zdaj nam je zse vszegavejes nájbole tiszto potrejbno znati, szkój mí moremo znati ali szpoznati, ka kak ino gda je orátja zemla na szjavede náj pripravnejsa, esi sesűeno na gorposztavlēno pitajnye eseden odgovor dati, zato, ka keliko oraje moremo zemli dati, nájbole od toga szkodj, vu káksem sztalisi je nyiva od szledajne zsűtve vrejema ozstala.

Ci edno nyiro, stera esese gnoj dobro esűti, taki po zsűtvi dāmo zorati ino povlēsiti, pa po grűsnom vrejemi gda je zemla rāja, z-novies dāmo nyou zadoszta globoko obrniti, te z-e-taksov zemlov za nisterni tyeden poszebna premenba godi, naime esi szí brāzde leipo edno k-drűjoj lēszejo, esi zse brāzde nazj nepremetajivo ino esi je etak zorata zemla od vnogoga dezsa kraszto nej dobila. Vu etakso obrnyeno zemlo nāime lűft na vsze sztrāni notri szjiji ino vu nyiej veliko premenbo vesini.

Kak znāmo, lűft ali zrak z-veesfelę talov sztoj, steri tāk nisterni nājo kākmo nos na naso zemlo, drűgi pa pālīk nemajo. Steri zrakā tāk szo znasov zemlov kakti vu priātelszvi, tiszti veliko moes mājō na nase nyive, gda oui etak szprāvlēno zemlo drobjio ino prekho rēdijō, to je, nyēno okornoszť raztājpljo. Zato je jākō tanāesno kāk nāj globe zemlo obracsati, ár te zrak, to je lűft tēm globjeje lekho zemlo prehodj, nyou razdrobi, prejko vesini ino kāk nāj duzve vu etaksem sztalisi zderszi. Zrak vu zobi i fākse tāle zderszava, steri gda sze vu okorne zemlę mālę liknyice notriszprāvijo, te tam kakti edno gnojlozť naprejnēszejo, zemlo etak poprāvijō ino gnojijo, nyiej vszo nerodno okornoszť vzejmō. — Negro zrűv ino jākō dobri lasztivnoszť zrak i mokre vlaszne pare vu zobi zdersziva, stera pare sze na zemli razhladijo, vu zemlo zse potęgnejo ino etakso zemli jākō duzo esese vu szűsnom vrejemi vlagō drszijo, z-sterę vlagę zszivę ino zse odštavlę, szj-đaved te, gda ovasi z-oblakov dezsa ino vlagę n-dobij, zato na eto okroglijno, na ete nāesin vortveję poszebno szkerb morejo meti pri orāni ino pri delajny szvoje orājte zemlę.

Zrak esi zse tāk szűti vidi, vszidār kelko-telko vlagę vu zobi zdersziva ino kām toplęsi je, tēm vees vlagę māl moes v-szēbe gorvzēti; szamo ka i ete sztalisi m szvoj vorczan, zato szpametujemo, ka gda zse zrak razhladi, to je prisziljeni eden to szvoje vlagę tājpsűziti, stera vlagę szti te na tā nāj blizsānyā dugorānyā kak rozsa dolzse. — To szpametujemo vu ednoj topljō hizi te, esi vūni hladno grātā, ár znotrejsnyę glazsujte te rozszate grātajo, rāvno tak zse godij tō vu zdclanoj zemli, morebiti vu vroesi dnvaj to szpametujemo, ka je zgornji to zemlę tak vroesi kak zrak, nego esi zemlo malo globe veerdajemo, nājdemo ka je tam zse hladnejsa, vnoesnom vrejemi pa, gda zse zrak razhladi, te zemlo zse rāvno prezi hladna grātā; za toga zroka volo esi toplę zrak vu rājō ino hladno zemlo notriszēno, tē je prisziljeni eden to szvoje vlagę tājpsűziti ino zemlo etak navlāsiti. Da pa zrak ali lűft vszidār nigreese ino zse gijble, poleg toga zroka vszidār drűgi ino drűgi zrak zse v-zemlōu ftiese ino szlēm talom szűho zemlōu globjeje ino globjeje z-vlagov darjje, — poszebno esi je nyiva dobro globoko obrnyena. Ino da je vszomi sztolmi ka zse kvāsni nej szamo zrak ino toplenesa potrejbna, nego tūdi vlagę, vszegavejes zse zemla tūdi szamo tak zacsne kvāsiti, esi je edna grűsna vlagę vu nyiej gori nāiti, gda pa vu szű-nom vrejemi z-oblakov etaksa vlagę nesese kapati, zato je jākō esedno ino hasznovito zemlōu globoko gor obrnōtati, ár te nyou esese vu szűsnom vrejemi zrak etak hladij ino nyiej prezi globoko vlagō drszij; vijidmo. ka zse nam orājte zemlo szamo etak kakti szkvāszi ino szamo etak kakti tiszton gijble ino zse nadigę. — Gda zse etaksa vu zemli godijo, te v-pamet vzejmō 1-im ka nam je orājte zemla knieszva grātala; 2-im grűdje zse je razpsűzito ino rāvno raspalō; 3-im esi na etakso orajo sztoupimo, zse zemla podnōgami podā, ali da je odzpdjōi doszta zemla zse zato v-nyou nepogozijmo, nego v-pamet vzejmō liki gabi zse nam pod nōgami gijbala; 4-tim etaksa zemla esi je v-pergiszeo zemlę, gda je vlasznā, jākō mēkō szlēm māt; ob 5-tim ta zgornya vrszta zemlę je otesesna liki dabi geny-na bika; ob 6-tim poleg toga naprejnēsena gja je etaksa zemla na delo lez-čjsa ino zse lipōu dā szpravit ino ob 7-tim da je etak szkvāsena prejka zemla na kliczajne vszākseja zrnja nāj prilēsnejsa, vsze-felę trāvijne rade vu nyiej vjōrdarjō ino nyou obzlečno. Ete sztalisi zemlę poleg szpodobnoszi, kakti pri krű-nom tisztej za gijbajne ali za genyenoszti inenűjmo.

Gda zse nām tak zgoraj naprejnēsena znāmęnyā pri nasoj orājty zemli kāszejo, szmo lejko zavűsani, ka je ona kam na prekoszť ino vlagę, kām pa na zrásza krepkoszť gledoves vu tak pripravnom sztalisi, ka szlēm nāj lejsim vűpānyem lekho ta poszejmō nyou to ta odleseno szemeszko zrnje, ár ono li vītra zjide, ino da szemen vu nyiej obilno zszjivja nājde veszelo rozszte ino hito z-naj lepor zstōnom tronsta.

Csi zse zemla enkrāt etak dobro gene, eto zse na nyiej vees lejť pozna esi szamo nyou z-mokrov ali szűhov ocvoj nepokvarijmo. (Kon. pride)

MARTYÁNCZI.

Márcezius meiszceza delo!

Nejga zsmetnejsega kak na tē meiszce tanāes dāvati. Zato ka v-ednom leti toga meiszceza zse szprotolęjke mājō, v-drűgion leti pa esese szneje pa lęd pokrjiva vsze, — tak da bi esese pou zjime odzaja bilō.

Zdaj je zse pouv mārcezia mājulo, ino dnok nevej vęrt, ka je v-to meiszcezi delo. Csi zse vrejeme ne obrnē, delo zse letosz sztrasno keszno zacsne ino szkonesa.

Zato kak drűgijmo deli, tak tomi tūdi esese dober czajt prijde ino zse esete vsze vrd szpravi. Noure skeri tomi deli vkajer szpravit esese nej keszno. Zernye za szjtro kűpiti tūdi nej keszno. Tiszti vrd, steri v-szaksen leti nouvo szemen szti ne szpravi ino je v-tom misl-juyi, ka nā sztarjino, nemre vękso falingo szti zobi szpravit z-tem misl-juy-m.

Nej je szila, ka bi szti sz-ten szemeno zato zobi kākse sztroske szpravo, zato ka zse to z-māldim sztroski tūdi zgdj; operin szamo malo szemena dājmo pereszti za probō ino esi de dobro; te zse lejko vees szpravi, to mij szami tūdi lejko vesinujmo z-malo szemena.

Szprotolęjsnem delou zse zato nigdār neszmi nūditi, to vortvejē szo zse za dobro szpoznali, na stero letosz sztrasno paziti moremo, zato ka je vrejeme tak lęgoje ino zato zse nāj pasesimo kāk nāj hitrej.

Toda zse zse zmerzsnaya zemla gor pűszij, lejko szjejmō detelezo ino ove szjėdvj za tē czajt. Krumpise esese szlęvi czajt mājō szaditi, da de zse zemla toplęjsa. Gnoj kak nāj hitrej dājmo vű zvoztiti, ka gnos lejko vesinujmo, ne nyājeno tiszto na vītro, zato ka tā sega vűtro g-cesez tūdi czajt mājō, doszta lűdji zse na nikoj szpravit.

Zsvivn-zko mājro neszmimo zapűsziti, konye dobro moremo kermitti, zato ka velko delo esāka na nyę, szprotolęjsno delo tak tej szami morejo szpunjavati, zato je nej szila na debele szpoj szkermitti, liki neszmimo nyātī tūdi kaj laesni sztalī; esi szo v-zūmi doszta posijivati, zdaj je mo:emo pomali deli szpravit.

Na mlado zsvivno tūdi moremo paziti, zato ka tē nōzjsi czajt vees kvāra vesinij kak szjivj mraz. Stera zsvivnja zse v-mlādon czaji za pűszij, sztisztoza zse nigdār neda tākna mājra kak bi moglo biti.

Mihelyt a megágygott talaj felengedett, lehet vetni a fűmágyakat és herét a tavaszi gabonával egyidőre. Burgonyát csak később szabad ültetni, mielőtt t. i. már eléggé felmelegedett a talaj. Ellenben őszi vetés fölé ha a rendes tavaszi vetésnél hamarabb lehet vetni. Ezzel még azt sem szükséges beírni, hogy a hó egészen elolvadjon.

A trágyát minél hamarabb ki kell hordani. A mit ma megtéhetünk, ne halasszuk holnapra. A folytonos **holnapra** halogatás sok embert tönkre tett már!

Az állatokra tavasszal nem szabad elhanyagolni. De meg most ebben a márciusi télben is különös gondozást igényelnek. A lovakat különösen jól kell most táplálni, mert hiszen nagy feladatot vár rajtuk. Az egész tavaszi munkának részét nekik kell majd végezniük. Nem kell azért hálalni a lovakat, mint sok helyen — igen helytelenül — szokás, de ehez tenni sem szabad. Ha télen sokat pihentek, most miuendeszre szoktatni kell őket a munkához, hogy a szántás idejéig már trainozva legyenek.

A fiatal állatokra is különös gondot fordítsunk. Az u. n. „nedves hideg” többet árthat nekik, mint a téli száraz fagy. A mely által fiatal korban elhanyagoltatott, abból sohasem lesz clyan állat, a minő lehetett volna.

A gyümölcsösben szintén nem lehet még dolgozni, legfeljebb folytatni lehet a törvegetést. Ha a csemeték megérkeznek a faiskolából, rögtön esomagoljuk ki azokat, és rakjuk annak rendje és módja szerint földbe, és várjuk az elültetéssel, míg a talajt kellően elkészítettük számukra. Az öreg gyümölcsfák metszésével nem kell nagyon sietni, várjunk addig míg a rügyek fakadni kezdenek. Ekkor legjobb ezeket a tavaszi metszést végezni, melynek ezéjja tudvaleg az új faképződés előmozdítása.

A konyhakerti melegágyakban a szabadban való kiültetés előtt hat héttel kell megkezdenni a tenyésztést. A melegágyak szellőztetésére nagy gondot kell fordítani. Ha a nap márciusban egy teljesen elzárt melegágyra süt, egy pár óra alatt tönkre teheti az abban lévő növényeket. Saját használatra való termelésnél nem kellene melegágy. Egy pár a konyhaablakban elhelyezett cserép, doboz vagy láda is megteszi a szolgálatot.

Az e tekintetben szükséges tudnivalók többször közölve voltak már lapunkban. A borsó, répa, vereshagyma, káposzta stb. főzelékeket el lehet a szabadban vetni, mielőtt a talaj felengedett, ellenben a bab, paradicsom, ngorka, tök elvetésével egészen a kukorica ültetéséig várjunk.

Ne tévesszük össze a meleg talajt kívánó növényeket a meleg klíma szűlőit, mint pl. bab, kukorica, a hidegebb klíma szűlőit, és sok kártól megóvjunk magunkat.

„Magyar Föld.”

Helyi és vidéki hírek.

— **Lapunk** ápril hó 1-jevel a II-ik énegyedbe lépén, tisztelettel kérjük azon tisztelt előfizetőinket, akiknek előfizetése márczius hó véjével lejár, annak kellő időben való szives megújítása- és a hátralelőeknek mielőbb leendő beküldésére, hogy a lapok kellő mennyiségében való nyomtatása és székiállításában fennakadás ne történjen.

— **Márczius 15-két** Múraszombattban is megünneplelték. Az ünneplést a testületileg rendeztezték, sőt meghívás, összejáratás nélkül jelent meg Köhler János vendéglőjében egy népes társaság, mulatott, beszélgetett nagy mulatón a dísznyújtott „az erdélyi magyar köznevelődési egyesület” javára 7 frt. Párt sánczot sem volt. Hisz a független Pinter Géza ügyvéd mellett ott volt Horváth György ügyvéd kormánypárti. A semleges Gaspár Ferenc plebánus, a mérsékelt ellenzéki Hantó István, Markovits Károly képviselő mellett a vastagnagy Tiszapárti Olajos ügyvéd, a kormánypárti Furiakovits Zsigmond uradalmi intőző, Metzger urad. ellenőr, Takács R. István, Koltay Győző, az ellenzéki Bacz János városbíró, Csaplóvits Ferenc markoszei körjegyző, a hatalság nagyrésze stb. Magasrangú hivatalnok azonban senki sem jött le.

— **Rákovich Vezedei** espers-plebánus ur városunkban időzött s elnököl a róm. kath. iskola-ügyi gyűlésen. Fontos tárgy volt napirenden s az espers ur minden önfeloldozó fáradozása számára a tanácskozás eredménye kielégítőnek nem mondható. Hiába, a szűkebbülés ellensége minden jóknak!

Az volt a kérdés: miként létesíttessék Korong, Szvetakőcz és Muraesmercz községek részére egy róm. kath. elemi-iskola, mert a muraesmercbati — hova ma is járnak — a tanköteles gyermekek szaporodása miatt szűknek és már régen fuldoltattnak bizonyult. — s mert ezelszertűb is, ha ezen községek külön iskolát nyerneek. Általán ugyan a hívek ennek igazságát s maguk az elők, kik nem állami, de felekezeti tanodat kívánának; de áldozatnak tekintik az erre fordítandó pénzt — s áldozni a közjót, áldozni a hazáért, vallásért — bizony ma már nálunk kiment a divatból. Oskolának pedig lenni kell s ha róm. kath. iskolát a hívek felállítani nem tudnak, nem akarnak, forduljunk a kormányhoz állami-iskola felállításáért, — mert oly sok tanköteles iskolázatlanság nélkül nem maradhat.

Kiváló díszeséret illeti Kladiwa József petanezi nagybirtokos urat, ki első felszólalását az érdemben avval kezdette: én az új iskola felállítási költségehez ezer forinttal járulok s fizetem amint a munkálatok megkezdése elhatározottat. Éljen az ilyen huzoglar! Ez a példa sem lekesített! Mi lesz a róm. kath. iskoláért? nyilt kérdésnek maradt!

— **Perlak város** társadalmi eleje a járásbírószág és telekkönyvi hatóság felállításával minden tekintetben öröndetes lendületet vett. Már tius 10-rol Gütz Ferenc ottani kir. járásbíró, Dr. Böhm Sydney, Sijos Károly és Toth Sándor aláírásával egy meleg hangú szép felhívás jelent meg egy „tagsági új nélkül” alakított egyesület létesítése iránt, melynek ezéjja a szegény iskolás gyerekek segélyezése, ruházása. — Szép, nemzeti és emberbaráti csej! Segítse Isten őket!

— **Hogy mily háborúitlanul** közzálhatnak az igazolványok nélkül körörlő mesterlegények és más veszedelmes csavargók, a napokban is szépen megmutatta egy szerencsétlen idegen ember, kit halva találtak egy istálló szalmája között. Honnan jött, mikor lopozott az istállóba, senki sem tudja. Igazolvány vagy más valami irat, melyből kilté, illetősége megállapítható lett volna, nulla nem találtak.

— A kereskedelmi szakirodalom terén mindig szokatlan feltűnést kelt egy új mű megjelenése. Örömmel jelöljük tehát a „Magyar Kereskedők Évkönyve” megjelenését, mely csinos kiállításban és gazdag tartalommal pár nap múlva hagyja el a sajtót az „Évkönyv” tartalmából kiemeljük a következő fejezeteket: Előszó. — Veszterfűnk leírása. — Vázlatok 1884-85-iki kereskedelmünkről. — Egy kereskedőház karácsonyja. — A bpesti országos kiállítás. — A magyar kereskedelmi törvény. — A kereskedő ifjak első országos értekezése. — A kereskedelmi és iparkamara, többlebírószág, egyesületek és kereskedelmi akadémiák ezimára. — Apróságok. — Állomány. — Posta, bérlet, távirat, új mérleg, pénzrendszer és ártáblázatok. — Lapunk azon kellemes helyzetében van, hogy az Évkönyvhöz Matkovits Sándor államtitkár és Herich Károly min. osztálytanácsos leírásait már jövő számban benutaltatva olvasnánk, egyes rind megleg ajánljuk a mű beszerzését a kereskedői osztály minden tagjának, melyet 75 kr. esékely összeg beküldése után bérmentve küld meg a Magyar Kereskedők Lapja kiadóhivatala. (Budapest, fűrdőutca 4

Pri szadjenom ogradi zdaj esese tüdi nemreomo delati: za devje, stero szaditi sesemo, lipou v-rédi naj derzjimo, no tou sztran naj grabo zse nap-rej vöszkopajmo, ka sze leszej no bogse czepika notri poszadi.

V-ogradi tüdi, na mládo szejádvo (za külnszki sztran) paziti moremo, ta je esese mládo nej ka prevacs na sauzeci obrnyono bilon, ka sauzeca frisko na níkoj szprávi. Csi rávok kaj sesemo, ka bi za külnszki sztran perva kaj meh. lejko tou tüdi v-egljani ali v-káksen eszejti tüdi szpou-vamo. Graj, repo, zéje in vees tákséga lejko veszasi szaditi, zse za malo topjeje liki ugorké, tikvi nemreomo esese szaditi, szden csakati moremo, da sze kukoreza zacsne szaditi.

Domácsi i zviúnszki glászi.

— **Nasi novin pervi fertao velkoga trávana (áprila) doli pre-tescš i zacsne sze te drüji fertao; záto oprozimo one postene clesnyáre, sterim naprejplacsilo vte meszcz slednyji dén doli pretescš, nej oni vu dosztojuom vremenü naprejplacsilo ponovijo, nej ka bi novin stampanje i vöposilanje zamüdsno terpeló**

— **Márczius 15-toga dnéva** szo v-Szoboti tüj osvzetili, té zname-niten dén nej sze zveksinon ravnon, nego je brezi vküp pozványa i vküp edna lepa družsba vküp prisa vu Köhler Jánosovj ostarij; dobro vole szo bilij. zgsuczáváli szo szi od toga znamenitoga dnéva, ino szo vilij Pinter Géza fiskális od levoga sztrána, Horváth György od právoga sztrána, Hantó István tiszászi i Markovits Károly szoboeski kaplani ed pretej sztrána, Gaspár Ferenc plebánus brezi sztrána, Olajos fiskális od Tisza sztrána, Furiakovits Zsigmond doroszki, Mezger Mátvás kontrolor, Takács István, Koltai Győző od právoga sztrána, Bacz János váraski rihtar od pretej sztrána, Csaplóvits Ferenc markoszoski noturus i zveksine mlájiná. Od véksi szlúszbenkov (birovij) szo nej nazoeszi bilij.

— **Goszpon Rákovich Vendi** sinyor i plebánus szo sze v-nasem várasi zderzsáváli i szo kak elnök nazoeszi bilij na fárne solszkom gyútlej. Od znamenitoga dela szo gyúléš derzsáli i goszpon sinyor szo vsze mogosno na té sztran vesinili i dnök je nyuv trüd zobszton bio. Zobszton — szkoposzt je nej priátel v-szemi dobromi.

Tou je bilou pitave: kak sze má goszpozitaviti edna katholiesznszka soula za Krong, Szvetakovez i Muraesmercz vesznicze, záto ka szoboeska fárna soula kama zdaj od té vesznicze d-ezsa hodijo, je premála, ár bouge de esi té vesznicze szvjó soulo dobjo.

Té veszniczarje szo vszi na ton, ka je sola potrebna, nego nej orszáska, liki veszniczka, ali na tou pejnaze tesko áldüjejo, ár áldüvati na obsznsko dobro, áldüvati za domovino, i za vöro — je priász bogme vö zmode odilo. Sola pa biti more, pa esi obsznsko soulo gori goszpozitaviti nemrejo i nesesejo, naj sze obrnejo k-miniszteriumi za orszásko soulo gor postáványe vöro, záto ka telko dezce brezi soule gori rószti nemre. Naj véksa hvála i postenyje sze dosztaje goszpon Kladiwa József petainszkszoga goszpodina, steri szo szami ponüdili, ka na gori zidanye soule 1000 frt dájo i plászajo kak sze delo pri souli zacsne. Bog naj szvi tákséga domovinasara! Ta példa je tü nej právo top najsla!

Ka de pa te z-obsznszke soule? Tou je pitanye.

— **V-Preloji** z-gorzpozitávlenon kir. birovije ino grüntni knig tüdi priátelstvo veszelo czveté. Onoga mezta kir. birov Gütz Ferenc, Dr. Böhm Sydney, Sijos Károly ino Toth Sándor szo vu ednom prav lepu ino z-toplimi resmi pisanom gorpozitávnyj ednoga tákszoga drústra gori postáványe „brezi placsilá” v-czil zéji, szreoga drústra goridáványe bi bilou szirmaske solare darúvati ino oblesávati. Gvúšno edna prav lejpi, narodni ino priátelске líböznoszi pun czil.

— **Z-kakov szoboesinon** szo brezi paszuon vandrazki detése i drügi klanoske po szveji szepavlejo, té dúi eden neszeszen tübinez példo dao, steroza szo vu ednoj stali med szlamov mrvoga najsl. Okdök je prisó, kak sze bi v-stalo potógno nicsse nevej. Paszali ali drügo piszalo, z-steroga sze bi nyegova domovina ali nyegova imé vözvedlo, pri nyem nej bilo najti.

— **A béke ára Európában** csakugyan „drága kincs”. A hadsereg, hadi tengerészet évi kiadása több mint 1% millárd arany forintba kerül, mihez nincs még hozzá számítva az államadósságok kamatja, mit szintén a hadsereg emész fel.

— **Minden részvényes és értékpapírtulajdonos** figyelmébe ajánljuk, hogy a Magyar Pénzügyi közzgazdasági, pénzüntezeti- és iparügyi szaklapban (hatodik évfolyam) minden fontos tözsedéi és gazdasági kérdéšről érdekes közleményt találhatunk, míg a magyar érdeklő pénzügyi és közzgazdasági mozzanatok, különösen pedig a pénzüntezeti és biztosító társulatok viszonyai, kiváló alapszágással beszélgetnek meg. Tárgyalvos czikkei által, melyek állandó értékek bírnak, a Magyar Pénzügyi helyesse egyenként mérvben növekszik korával. A legutóbbi számban megjelent czikk az felsőbírószági fontos döntvények, pénzüntezetiink és az érdekeltek körében bizonyára élénk visszhangra fognak találni. Különösen felhívjuk még olvasóink figyelmét a Magyar Pénzügyi rendes ingyenes mellékletére, az Általános Sor-solási Értesítőre, mely minden fontosabb huzás után jelenik meg. Mindkét lap előfizetési ára: fél évre 5 frt. (Előfizetheti a kiadóhivatalnál postautalványon Budapesten, fűrdő-utca 4. és minden könyvárusnál. Mutatványzámok készséggel küldetnek.)

Heti-naptár

1886. évi márczius hó 21-től márczius hó 27-ik napjáig.

Hét napjai	katholikus és protestáns naptár	Időjárás	Hold fényváltozásai
Vasárnap	21	C 4 Remia	
Hétfő	22	Octavian	
Kedd	23	Viktoria	szép verőfényes idő
Szorda	24	Gabor	utolsó negyed
Csütörtök	25	Gy. o. b. a.	27-én déli
Péntek	26	Manó	12 órák
Szombat	27	Rupert	

Utolsó negyed 27-én déli 12 órak; az idő hirtelen vált, többnyire csipősi hid, vég. hav.

A varaszeri gazdasági egyesület évi március 29. 30-án vetőgépversenyt rendez...

A verseny első napján, 29-én különféle rendszerű Grubber-ekkel fog azon földterület megmunkáltatni...

Másnapon, 30-án a vetőgépek közt a földön munkában fognak megbírártatni...

1. A vetőgépek munkaképessége, amely gép egy bizonyos időtartam alatt aránylag legkevesebb erővel legnagyobb területen legjobban bevet...

2. A teljesített munkának természetli eredménye, a versenyző gépekkel bevett egyenlő nagyságu területeken termelt gabona...

Tekintve, hogy a vetőgépversenyre részére kijelölt terület lohermaggal is be lesz vetve...

A verseny első napjának délutánja a bírálatnál különösen el nem foglalt gazdaságoságok...

A gépek oda- és visszazállítási költségeit az egyesület viseli...

Az összehasonlítás alapossága végett csakis oly gépek bocsátatnak versenyre...

A bejelentési határidő március 25-én a gépek legkésőbb március 10-én a nagygyűlés...

A megnyílt verseny megtartását az időjárás lehetővé tenné...

A kik részvételüket és érkezősük idejét előre az egyesületnél bejelentik...

BERTHA GYÖRGY SZENTMÁRTON RÁDÓ KÁLMÁN RÖSZLER KÁROLY igazgató.

Március 17.

(Mert szomorú — tehát csak magyarul!)

Csak nemrég mult el 15-ikre, midőn Magyarország egy kegyeletes ünnepet ült...

Az öreg földművelők márc. 19-én már a tavasz első napjának számítják...

Mint tudjuk, e tél olyan volt, hogy változó voltánál fogva éppen nem tehetett a gazda...

E mellett itt a negyedév, polgári köteleességei kopogtatnak egymásután...

De mégis van egy kis csillogó remény, s hogy van — a néperdeketk szívén viselő...

Ezen kis eltérés után, gondoljunk egy kis összehasonlítást, az időjárást illetőleg...

A mostoha természet talán mégis kidühöngtette magát, s mire az első tavaszi nap beköszönt...

*) Kassay József. Szerk.

Köhögés ellen Schmidl L-féle utifü mell-bonbonok ajánlhatók...

* E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Hirdetések.

Árverési hirdetményi kivonat.

A muraszombati kir. járásbírószék mint telexkvi hatóság közhírré teszi, hogy özevgy Sipoz szülötlet Novák Katalin bárkőzei lakos...

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 147 ft. 30 kr. és 3 ft. 80 kr. közpénzben...

Kelt Muraszombatan, a kir. járásbírószék telexkvi hatóságánál 1885. december 18-án. AGUSTICH PONGRÁCZ, kir. jltör.

Ház-eladás.

Vanecavész községben, 4 kilométer Muraszombattól (Olsnitz) és Regedetől 7 kilométernyi távolságban...

Rechnitzer Rozália. Bácsben, II. ker. Praterstrasse 26.

Hizsa-odáwanyc.

Vu Vanecavész vészi, 4 kilométer od Szobote i od Radgonye 7 kilométer daleas, az országokl cseszti lezcsesa hizsa...

Rechnitzer Rozália. Bácsben, II. ker. Praterstrasse 26.

Hamburgi árjegyzék-kivonat kávéról stb. Fettingler & Co. Hamburg áruszállítása

ajánlatok mint ismeretes, a legelősebban, posta után, posta-és eszomogási díj mentesen...

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes items like Bahia, Rio, Santos, Cuba, Gyöngy-Macsa, Penang, Campina, Ceylon.

Jamaika rhum in 4 liter 4.20 (Hajles) peröntem, in 5 kil. hord. 2.05 (Hajles) díjmentesen...

Mária-czelli gyomorcsépppek.

jeles hatású gyógyszer a gyomor minden bántalmi ellen, és felülmúlhatlan az étvágyhiány, gyomorgöngyöség, rossz szaga lehellet, szelek...

Egy üvegeze ára használati utasítással együtt 35 kr. Kapható Muraszombatan: BOLCS BÉLA gyógyszerárban...